

בע"ח (תל אביב) 61717-05-16 - צבי בן ארץ נ' מדינת ישראל

בע"ח (תל-אביב-יפו) 61717-05-16 - צבי בן ארץ נ' מדינת ישראל-תל-אביב-יפו

בע"ח (תל-אביב-יפו) 61717-05-16

צבי בן ארץ

נגד

מדינת ישראל

ע"י מר חן סאו

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

[05.12.2016]

בפני

כבוד השופט איתי הרמלין

ע"י עו"ד יפעת כ"ץ

החלטה

נימוקים בעניין איסור פרסום הרישום הפלילי של המתלון

1. המבקש הוא נאשם בתיק פלילי שביקש לעיין בחומר חקירה. בין היתר ביקש המבקש לעיין בגיליון הרישום הפלילי של המתלון נגדו, שהוא שכנו שעמו הוא מסוכסך ככל הנראה.
2. ביום 8.11.2016 ערכתי דיון בבקשתו של המבקש. לאחר שעיינתי בגיליון הרישום הפלילי של המתלון, הוריתי לתביעה למסור אותו למבקש. הטעם להחלטתי היה נעוץ בטיבן של העבירות שבהן הורשע המתלון, ולכן פירטתי אותן בהחלטתי (בהחלטה לא צוין שמו של המתלון).
3. ביום 15.11.2016, שבוע לאחר הדיון בבקשה לעיין בחומר החקירה, פנה לבית המשפט המתלון וסיפר כי קיבל פניות רבות משכנים ומדיירים בשכונה שלפיהן המבקש "מסתובב בשכונה ומציג להם עותק מפרוטוקול הדיון מיום 8-11-2016... בפרוטוקול מפרט ביהמ"ש את עברו הפלילי (הרחוק) של המתלון..." המתלון הוסיף וכתב שהמבקש מפיץ ומפרסם ברבים את הפרוטוקול כדי להשמיצו ולגרום אי נוחות לו ולמשפחתו. עוד הוסיף המתלון וכתב שהמבקש מבטיח לשכנים שבקרוב ייתן להם עותק מגיליון הרישום הפלילי של המתלון (לאחר שיקבל אותו מסניגוריתו). המתלון מחה על כך שבית המשפט החליט להעביר את גיליון הרישום הפלילי שלו למבקש מבלי לשמוע את עמדתו שלו בעניין, וביקש שגיליון הרישום הפלילי עצמו לא יועבר למבקש, ושיאסר על המבקש להמשיך להפיץ את פרוטוקול הדיון. המתלון סיכם את דבריו בכך ש"כל אדם רשאי להשתקם ולחזור למוטב, מבלי שאדם אובססיבי שרודף אותו ואת עברו יפיץ עליו מידע אישי... למטרת השמצה ופגיעה".

4. בעקבות פנייתו של המתלון, שתיארתי לעיל, החלטתי ביום 16.11.2016 (שלא במעמד הצדדים) כי נאסר על המבקש וסניגוריתו לפרסם ברבים את הרישום הפלילי של המתלון שניתן להם כחומר חקירה בתיק. כמו כן אסרתי את פרסום פרוטוקול הדיון שנערך ב-8.11.2016. בסיום ההחלטה קבעתי שהיא תעמוד בתוקפה "כל עוד לא תשונה בעקבות פנייה של הצדדים אם תהיה כזו".
5. ביום 23.11.2016 פנתה סניגוריתו של המבקש לבית המשפט בבקשה הנוגעת לרכיבים אחרים של החלטתי בעניין חומר החקירה. בצד בקשתה זו, ביקשה הסניגורית שתבוטל ההחלטה לאסור את פרסומם של גיליון הרישום הפלילי של המתלון ופרוטוקול הדיון הראשון. הסניגורית שמחתה על כך שההחלטה התקבלה בלי לקבל קודם את תגובתה, נימקה בקשתה בכך שהליכים פליליים הם גלויים ("הכלל הוא פרסום, והחריג איסור פרסום"), בכך שאין קושי לאתר את הרשעותיו הקודמות של המתלון בחיפוש באינטרנט, ובחשש שאיסור הפרסום ינוצל לרעה על ידי המתלון שיטען שלא בצדק שהמבקש מפר את הוראת בית המשפט. לטענת הסניגורית, אין כל עילה חוקית לאסור את הפרסום. לנוכח פנייה זו של הסניגורית קבעתי דיון נוסף בבקשה.
6. בדיון שנערך ב-29.11.2016 חזרה הסניגורית על טענתה שאין עילה לאסור את פרסום פרוטוקול הדיון, וזאת תוך התייחסות לסעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984. כאשר הפניתי את תשומת לבה של הסניגורית לכך שסעיף 68 עוסק בקיום דיון בדלתיים סגורות, והסעיף הרלבנטי לענייננו הוא סעיף 70(ד) שעוסק באיסור פרסום - בין היתר כדי למנוע פגיעה חמורה בפרטיות - טענה הסניגורית כי פרסום הרישום הפלילי של אדם אינו בגדר פגיעה חמורה בפרטיותו. הסניגורית טענה כי בתי המשפט מפרשים בצמצום את הסעיפים הנוגעים לאיסור פרסום, ופירשו פגיעה חמורה בפרטיות כנוגעת רק לאנשי ציבור או למקרים של חשש לאבדן עבודה. לטענת הסניגורית, הואיל והרשעותיו הקודמות של המתלון פורסמו כבר בעבר, אין כל פגיעה בפרטיותו בפרסומן כעת.
7. בסיום הדיון החלטתי שלא לבטל את האיסור לפרסם את פרוטוקול הדיון הקודם ואת גיליון הרישום הפלילי של המתלון. להלן אפרט את נימוקי.
8. חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א-1981, כפי שמבטא גם שמו, יוצר איזון עדין בין הצורך לתעד הרשעות לצרכים שונים לבין זכותו של מי שהורשע להשתלב בחברה. החוק קובע חיסיון כללי על המידע השמור במרשם הפלילי וכולל הסדרים שונים למסירת פרטים מן המרשם הפלילי תוך פירוט גורמים שונים הרשאים לקבל מידע על הרשעות. העיקרון הכללי קבוע בסעיף 3 לחוק:
3. סייג למסירה
- המרשם יהיה חסוי ולא ימסר מידע ממנו אלא לפי חוק זה.
- החוק אף מבהיר מפורשות כי מי שמקבל מידע מן המרשם בהתאם להוראות החוק מחויב בשמירתו בסוד -
23. שמירת סודיות
- מי שקיבל לפי חוק זה מידע מן המרשם רואים אותו כמי שנמסר לו המידע בתנאי מפורש שעליו לשומרו בסוד ויחול עליו סעיף 119 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.
9. הוראותיו של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים נקבעו שנים רבות לפני עידן המידע הנוכחי, שבו יכול כל אדם לאסוף בעצמו מידע אודות הרשעות של אנשים אחרים באמצעות חיפוש במאגרי מידע משפטיים או בחיפוש חופשי ברשת האינטרנט. גם כיום אוסר החוק מסירת מידע מן המרשם הפלילי שלא לגופים המנויים בו. אף אם יש שיסברו שהחוק מבטא גישה ארכאית וחסרת משמעות מעשית בעידן הטכנולוגי הנוכחי, עדיין אני סבור שהוראות החוק מבטאות ולו ברמה הסמלית את גישתה הערכית של המדינה שלפיה גם מי שהורשע בפלילים זכאי להשתלב בחברה, והמדינה לא תסייע באופן אקטיבי לפגוע בזכותו זו.
10. הַחֲלָטִי לאפשר לנאשם לעיין בגיליון הרישום הפלילי של המתלון ניתנה מכוח זכות העיון של נאשם בחומר חקירה - במשמעות של חומר הרלבנטי לאישום נגדו ויכול לסייע בהגנתו. זאת, מכוח ההסדר הקבוע בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982. מכך שהנאשם קיבל את גיליון הרישום הפלילי של המתלון מכוחו של החסד"פ גוזרת הסניגורית שסעיף 23 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים שעוסק בסודיות המידע הנמסר, אינו חל מבחינה פורמאלית על גיליון הרישום הפלילי שנמסר לו.

11. השאלה האם חובת הסודיות שבסעיף 23 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים חלה באופן ישיר על נאשם שמקבל גיליון רישום פלילי של עד במשפטו, אינה פשוטה להכרעה. מצד אחד קובע סעיף 3 לחוק המרשם הפלילי שמסירת מידע מן המרשם הפלילי תיעשה רק לפי חוק זה, ומכך ניתן להסיק שנאשם כמו כל מי שמקבל מידע מן המרשם הפלילי הוא בגדר "מי שקיבל לפי חוק זה מידע מן המרשם הפלילי" כלשונו של סעיף 23 לחוק שקובע את חובת הסודיות. מן הצד השני לפי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים הנאשם וסניגורו זכאים לקבל רק את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם עצמו (פריט י"ד לתוספת הראשונה), והמנגנון להעברתו לנאשם של גיליון המרשם הפלילי של עד מבוסס על סמכותם של בית המשפט ושל התביעה לקבל את גיליון הרישום הפלילי של העד לפי פריטים י"א לתוספת הראשונה. ניתן בהחלט לטעון שלנאשם עצמו מועבר גיליון המרשם הפלילי של העד על ידי בית המשפט והתביעה מכוחו של סעיף 74 לחסד"פ שעוסק בזכותו של הנאשם לעיין בחומר החקירה ולא מכוחו של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים. כאשר דן בכך בית המשפט העליון הוא לא הכריע מפורשות בשאלה האם העברתו לנאשם של גיליון המרשם הפלילי של עד היא מכוח ההסדרים שבחוק המרשם הפלילי או מכוחו של סעיף 74 לחסד"פ, אף על פי שהרכב שדן בכך נטה לדעה שהחיקוק המכריע הוא החסד"פ (ראו בש"פ 5881/06 שלמה בניזרי נ' מדינת ישראל (2007)). בפסיקה מאוחרת יותר (שעוסקת בזכות לעיין בתיקי חקירה סגורים) הובעו דעות שונות בשאלה האם ניתן לקבל מידע מהמרשם הפלילי מכוחו של סעיף 74 לחסד"פ גם כאשר חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים אינו מתיר את העיון. השופט חנן מלצר פסק שאמנם כך בבש"פ 3099/08 דוד אברהמי נ' מדינת ישראל (2009) וכך פסק גם השופט יצחק עמית בבש"פ 5535/13 מדינת ישראל נ' שלוה שלמה שימשילשווילי (2013). לעומתם פסק השופט נועם סולברג כי לא ניתן לקבל מידע מן המרשם הפלילי אלא בהתאם להוראותיו של חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים - זאת, בבש"פ 1408/14 פלוני נ' מדינת ישראל (2014).
12. אינני מוצא טעם להכריע בסוגיה האם רואים נאשם שקיבל לעיונו כחומר חקירה את גיליון הרישום הפלילי של המתלונן כמי שקיבלו לפי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, וסעיף 23 לחוק זה חל עליו באופן ישיר. זאת, כיוון שגם אם סעיף 23 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים לא חל מבחינה פורמאלית על מסירת המידע, הרי שמן הבחינה המהותית יש מקום להחיל את חובת הסודיות שבו גם על נאשם המקבל כחומר חקירה מידע מן המרשם הפלילי הנוגע לעד. זאת, כיוון שגיליון הרישום הפלילי של העד ניתן לנאשם להבטחת זכותו להליך הוגן במשפטו, ואין כל אינטרס ציבורי המצדיק פרסום המידע מחוץ להליך המתנהל בעניינו של הנאשם.
13. פרסום גיליון הרישום הפלילי של אדם פוגע פגיעה חמורה בפרטיותו ועלול לפגוע אף בחופש העיסוק שלו - שתיהן זכויות יסוד חוקתיות. לפי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ולפי חוק יסוד: חופש העיסוק, אין לפגוע בזכויות אלה אלא במידה שאינה עולה על הנדרש. גם כאשר לנאשם זכות לעיין בחומר חקירה מסוים כדי להבטיח משפט הוגן, אין בכך כדי להצדיק פגיעה חמורה ולא הכרחית בפרטיותו של עד. לעניין זה יפים דבריו של בית המשפט העליון שנאמרו בהקשר אחר בבש"פ 6695/11 מדינת ישראל נ' פלוני (2011) שבו נקבע שמומחה מטעם הנאשם יכול לעיין בתמונות אינטימיות של המתלוננת שהן חלק מתיק החקירה, אך אין הוא יכול להעתיקן כמו את יתר חומר החקירה: "הזכות לעיון והזכות להעתיק חומר החקירה שנלווית אליה, עשויות להביא בעקבותיהן פגיעה בזכויות ובאינטרסים של מתלוננים ועדים. פגיעה זו טבועה היא באופיה הליך הפלילי עצמו. הנאשם רשאי כמובן לחקור עדיתביעה, לרבות נפגעה עבירה, ולנסות להזים את עדותם. אולם, בעוד שהעיון בחומר החקירה טומן בחובו פגיעה בזכות הפרטיות ולכבוד של נפגעה עבירה, יש להקפיד שהפגיעה אינה עולה על הנדרש לצורכי ההגנה על הנאשם (בג"צ 9264/04 מדינת ישראל נ' ביתמשפטה שלום בירושלים (2005)). כידוע, הזכות לפרטיות וזכות יסוד היא בישראל, המעוגנת כיום בסעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הוראת סעיף 11 לחוק היסוד ממחייבת אתונות לתפירות שדווקא לחוקים הפוגעים בפרטיות (בש"פ 4481/00 יחזקאלי נ' מדינת ישראל (2000))... משכך, נקבעה המכבירי "כבוד האדם הוא לא רק כבודו של הנאשם אלא גם כבודם של המתלונן, העדהקורבן; ההגנותבהליך, אשר אחריהאנו תרים, היא לא רק ההגנות כלפיהנאשם, אלא גם כלפי מי שמבקש את עזרתה של החברה כדי שתסיק מסקנות מבין דיווחו והשפלתוכאדם" (דנ"פ 3750/94 פלוני נ' מדינת ישראל (1994)). ברוח זו ייאמר שהנפגעה הליך הפלילי זכאי שפרטיותו תישקל לכנגד זכות הנאשם".
14. השורה התחתונה היא שלשם הגנה על פרטיותו של המתלונן נאסר על המבקש לפרסם את גיליון הרישום הפלילי של המתלונן שניתן לו לצורך ניהול הגנתו במשפט בלבד.

15. הואיל וכהנמקה להעברתו לנאשם של גיליון הרישום הפלילי של המתלונן פירטתי בהחלטתי מיום 8.11.2016 את כל העבירות שבהן הורשע המתלונן כפי שהן מפורטות בגיליון הרישום הפלילי שלו, פרסום החלטה זו יפגע בפרטיותו של המתלונן פגיעה חמורה ולא הכרחית בדיוק כמו פרסום גיליון הרישום הפלילי שלו, ולכן אני מותיר על כנו את האיסור לפרסם את אותה החלטה. זאת, מכוח סמכותי הקבועה בסעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב].
תשמ"ד-1984.

16. המזכירות תמציא החלטה זו לצדדים.
ניתנה היום, 5 בדצמבר 2016, בהעדר הצדדים.